3. Barvy, druhy, charakteristika, psychologické působení barev

- využití barev v grafické tvorbě

Barva

- je kompoziční prvek, který lidský mozek zaregistruje jako vstupní veličinu určité kompozice
- barva je elektromagnetické záření, proces vznikající vždy třemi účastníky: zdrojem světla, objektem a pozorovatelem
- lidské oko je schopno vnímat pouze část volných délek z celého rozsahu spektra, označované jako viditelné spektrum (380-750nm – vlnová délka), v pořadí duhy: červená, oranžová, žlutá, modrá a fialová - tyto barvy označujeme jako barvy spektrální nebo chromatické či pestré
- barva je jedním z kompozičních prvků, které se využívají v grafické tvorbě

Druhy barev:

- barvy můžeme dělit všeobecně na pestré (chromatické) na neutrální (achromatické)
  - **pestré barvy** jsou: žlutá, červená, fialová, modrá, zelená, hnědá, můžeme dělit ještě podle toho, jak působí na pocity člověka a to:
    - teplé barvy- žlutá, oranžová, červená
    - studené barvy- zelená, modrá, fialová
  - **neutrální barvy** jsou: bílá, černá a všechny odstíny šedé to jsou tzv. nebarevné barvy, které nemají pestrost.
- **základní** barvy (primární) - nejdou namíchat z žádných jiných barev: červená, modrá, žlutá
- **podvojné barvy (sekundární)** - vznikají smícháním dvou barev základních: oranžová, zelená, fialová
- **potrojné barvy (terciální)** - vznikají smícháním dvou barev podvojných: kaštanová, olivová, citronová
- **barvy neutrální** (nepestré)- jsou černá, bílá a všechny odstíny šedé
- **sytá barva**- je taková, která vydává ze sebe svoji intenzitu v největší míře
- **lomená barva** - vzniká přidáním do barvy pestré barvu bílou
- **tupá barva** - vznikají přidáním do barvy pestré černou barvu
- **valér barvy** – je světelná hodnota tónu barvy (od světlého po nejsytější odstín)
- **protikladné barvy** (doplňkové) - jsou barvy, které leží v barevném kruhu proti sobě, dávají vždy nejsilnější kontrasty a tím i nejsilnější účinek
  - žlutá a fialová
  - červená a zelená
  - modrá a oranžová

Harmonickým souladem barev rozumíme takové barevné spojení, při kterém se barvy navzájem vyzdvihují a zdůrazňují, které působí dojem pestrosti a při kterém soulad barev působí nejpěkněji. Harmonické barvy jsou schopné vyvolat pocit radosti, působit příjemně a uspokojit nás.

- neutrální barvy bílá, černá a šedá jsou harmonické se všemi pestrými barvami
- barvy, které obsahují stejnou část bílé a černé jsou mezi sebou harmonické
- jedna barva má vždy dominovat, ostatní mají být k ní přizpůsobené a harmonicky sladěné

Barvu tvoří:

- **pigment**- barviva, prášková barva
- **pojidla**- tekuté látky, které schnutím ztvrdnou a vytvoří film a ten váže pigment na podklad
- **ředidla**- tekuté látky přidávané do barvy, aby se usnadnilo natírání

V patnáctém století britský malíř a vědec Albert Munsell sestavil barevné kolo, kde barvy seřadil podle příbuznosti.

Psychologie a symbolika barev – barvy často mají pozitivní i negativní působení a symboliku

- žlutá - působí povzbudivě, osvobodivě, je to barva změny, symbolizuje světlo, slunce, božskou zář
- červená - výrazem životní síly, aktivity, potěšení z činnosti, symbolizuje lásku, plodnost, krev, oheň, peklo
- modrá - je barvou klidu, uspokojení, souladu, symbolika vody a vzduchu, nekonečného průzračného nebe
- zelená – je barvou zrození a jara, životní síly, symbolika života, znovuzrození, svěžesti a mládí, přírody, jara a naděje
- černá - je barvou vzdoru a protestu, symbolika tmy, smutku, zániku a smrti
- bílá – je barvou čistoty, symbolika nevinnosti

(v různých kulturách mohou mít barvy jinou symboliku, např. v Číně je bílá symbolem smutku)